

„Edinost“

Njena enkrat na dan, razen nedelj in
razpikov, ob 4. uri sveder.

Naročnina znaša:

za celo leto	34 kron
za pol leta	12
za četrt leta	6
za en mesec	3 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvd.); avst. Trsta pa po 8 stotink (4 nvd.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnštvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

V stvari zavoda sv. Jeronima v Rimu je politično društvo „Edinost“ odposlalo nastopno brzojavko:

Njeg. prevzvišenost

minister za vnane stvari grof Goluchowski
Dunaj.

Ogorčeni smo čitali vest o roparskem, za civilizirano državo sramotnem napadu na zavod sv. Jeronima v Rimu. Prizadeti primorski Slovani prosijo in pričakujejo nujne pomoči v varstvo imetja pod avstrijskim protektoratom stoječega zavoda in v varstvo ugleda naše države.

Politično društvo „Edinost“

Dr. Ferdo Černe,
tajnik.Matko Mandić,
predsednik.

Načrti pa sanje Velikonemcev.

IV.

Vse posebno razlaganje in izvajanje služi dr. Delfsu v to, da bi opravičil pangermansko ekspanzivnost sedanje Nemčije. In to, kar pravi in zahteva dalje, je za Avstrijo, Rusijo in vse Slovane skupaj najodločilne in najvažnejše.

Tudi v najboljšem slučaju — nadaljuje Delfs, — je Evropa dandanes premajhna, da bi hranila trajno dve veliki svetovni državi. Doslej so bili v Evropi trije tekmojoči vojni tabori: Romanizem, Germanizem in Slavizem. Prvi je premagan in se komaj more še smatrati enakopravnim. Med Germanizmom in Slavizmom pa — mora priti konečno do boja za hegemonijo v Evropi! Prav za prav je vojna mej Nemčijo in Rusijo zasedaj v vsej rezkosti; v Finlandski, Libavi, Jurjevu (Dorpat) in Pragi pomenja za Nemčijo: restua agitatur! Gre za nemške interese.

Samo narodi, ki so veliki po zemljišču, naseljenju, pmočkih in izvrševanih delih, ostajajo na življenju. Ravno tako le taki, ki imajo nekako jednotno, okroženo obliko, katerih granica je kratka v razmeri z velikostjo

dežel, in kateri (narodi) sezajo kar možno mnogostranski do morja.

»Odprimo vendar enkrat zemljepisno karto in oglejmo si v resnici revni kotiček (Kleeks) grde oblike, ki ga imenuje svet Nemčijo. Že sam instinkt pravi, da tak nestvor nima potrebne geografske opravičenosti za ločeni obstanek.

»Nobenavelesila, ki ima moč življenja, ne more trpeti tacegaklina v svojem lastnem mesu, kakorga zaganja Češka med Severom in jugom Velikonemčije.

»Pridruženje zaveznonemške Avstrije je za Nemčijo življensko vprašanje, kakorkomaj katero drugo. V tej aloni obliki, najprej v rahli obliki, vsekakor pa brez zastopstva v velikonemškem državnem zboru, je to le vprašanje časa. Ako se nam ne posreči to, bomo morali povitijadra pred slovansko veliko povodnjo.

»Naša prva zadača je v tem, da se pomaknemo zopet k sredozemskemu morju, da vzamemo Trst in da s tem odpravimo Gibraltar, in da potisnemo Habsburško monarhijo tje doli ob Donavo. Vsaki narod, ki ima veliko bodočnost, bodi gospodar na svojem domu; velike reke kake države so žile svojega lastnega telesa ali pa postanejo kmalu. Pred vsem mora torej vlesila imeti nadzorstvo nad svojimi velikimi rekami in njih ustji, pobrežji! Neverojetno, a resnično: vsa Velikonemčija ima samo jedno nemško veliko reko: Weser; kajti, ne samo Ren, Donava in Visla, temveč tudi Laba in Odra se nahajajo deloma v posestvu tujih držav. To pa se mora izpremeniti do korenine. Dom Habsburški jezgrešil svojo misijo, ker ni germanizoval pridonavskega cesarstva. Poskušajmo enkrat s Hohenzollernei, kaj da morejo izvršiti na tej črti!

Tako piše nehvaležnež o avstrijskem domu.

Potem ščuva avstrijske Nemce, da naj ne izpolnjujejo nikake dolžnosti nasproti Habsburžanom, češ, da le-ti niso izpolnili svoje misije. Tu vam mož rabi izraz, katerega — iz lahko umevnih razlogov — ne moremo prevesti.

Poprej je Delfs priporočal to, da bi av-

strijski vladar odbaenil Ogersko ter vstopil v Nemško zvezo »kakor kralj Avstrije.« A ti časi so za našega politika davno minoli. Vendar pa je toliko milostljiv, da nadaljuje tako-le:

»Ker Habsburžani se niso prelomili trozveze, ne moremo vdreti v Donavsko državo; ne smemo pospeševati niti njenega razpada. Ako pa se poruši (tu naznanja poseben obrok, ki bi bil blizu. Op. poroč.) prej ali pozneje, potem morajo Velikonemci biti pripravljeni in z močno roko poseči vmes in nastopiti dedščino ob Donavi. Glavna stvar pri tem je, da se izvrši to, predno se okrepi Rusija. Jedna glavnih težav bo za Velikonemčijo v tem, kakó da odškoduje Italijo (morda z državo Marokko?); kajti Istre*) pa Trsta ne morejo Nemci prepustiti pod nobenimi okoljščinami. Pri tem nikakor ne smemo misliti kar na aneksijo, temveč novo pridobljeno naseljenje mora se še le dalj časa priučevati in delati poskušajo, in nikakor ne sme dobiti zastopstva v velikonemškem parlamentu, temveč zgolj le v lokalnih deželnih zastopih, ker drugače bi postali Velikonemci katoliški narod. V tem jedino tiči važen prigovor, ki bi ga mogli Nemcem napraviti ob nastopu takega nasledstva.

»Naj pa Velikonemci hočejo ali ne, prisiljeni so poskusiti se z manjšo nevarnostjo, da odvrnejo več. Prva pomenja morda pogin Velikonemčije, druga pa vsekakor! Kedar pa Habsburg odstopi s prizorišča, potem še le napoči prava doba za živahno gibanje »Proč od Rima!« in po jednem ali dveh rodovih bi mogli Velikonemci debatovati o bližem razmerju obeh polovin povečanega velikonemškega cesarstva. Državni zbor bi ne smel imeti nič opraviti v tem vprašanju, kakor velja to tudi za angleški parlament gledé na Indijo.

Lažnjiva modernost.

Zadnje »Novice« so priobčile nastopni umestni članek:

Nekoliko let je tega, kar so se začeli oglašati pravični glasovi zoper takozvano puhlo rodoljubje. V našem javnem življenju je bilo sila ljudi, ki so smatrali za velikansko zaslugo že to, da so Slovenci in da se držijo

*) Pod imenom »Istra« razumevajo v tujih državah poleg Trsta Istro in Goriško. Op. poroč.

kaj se godi za njimi, lomastili naprej, nesluteči Kovčevih slabosti.

— Kaj ti je? je prašal Grm.

— Ne morem, ne morem, saj vidiš....

Bezgovničar si ni znal pomagati: pogrnil ga je s havelokom, da-si je bilo Kovec itak vroče.

— Žganja mu daj, je svetoval Grm; neposredno za njim se je pa že oglašil vodnik s tresočim glasom: — žga-žganja, žganja in pa vode, in ovrtnik mu odpnite, gospoda! Jaz vem, kaj so take poti, veste!

To je bil začetek pripovedi, kako je vodnik sam oživel tržaškega turista, ki je padel črez skalovje in obležal pol mrtv. Tudi je trdil povsem gotovo, da ga je oživelega potem sam nesel domov; pa je proti koncu poznal na obrazih, da mu ne verjamejo, in je nehal — brez efekta.

Dru. Kovec je odleglo prav kmalu in vodniku se je izpolnila najgorkejša želja, da je pokusil pristni brežanski tropinovec, po katerem ga je žejalo kakor dušo po večnosti. Dvakrat se je še potem odhrkal in nič pljunil. — Je škoda seveda, ko diši kakor vse rože...

Jaka je hitel pripovedovati prednjim hribolazcem, kaj se je zgodilo, in pristavil hudo-

slovenstva. Smatrali so se za slovenske patrijote in kakor taki so hoteli veliko veljati v javnem življenju; zadovoljevali so se s tem, da so se priznavali za Slovence, kar pa ni bilo nikaka zasluga; drugače pa niso z nobeno rečjo pripomogli k vspuhu političnega, gospodarskega in kulturnega življenja naroda slovenskega.

Prve pritožbe zoper slično vrsto rodoljubov so se oglašile z odkritosrčno narodnih krogov, katerim je te pritožbe narekovala težnja, da bi bil pojim slovenstva, pojim pripadnosti k narodu, pojim domoljubja nekaj polnega in pozitivnega, nekaj, kar bi napolnjevalo vso dušo človekovo ter navdajalo vse pojave njegovega življenja.

Toda to iz domoljubja izvirajoče prizadevanje je naletelo na odpor pri onih, katerim so vzneseni pojmi o slovenstvu in o narodnih dolžnostih tuji in brezpomembni. Z vso silo svojega zasmehovanja in svojega gladijatorstva so napadali vse te pojave in težnje, da jih spravijo ob veljavo. Večimoma, žalibog, se jim je to posrečilo. Našli so se ljudje slabotnih duš, brezbrizni in slabi, ki so se, govoreči s posnetim preziranjem o domoljubih, pod plaščem gesla o modernosti ali katoličanstvu, umikali iz vsega aktivnega slovenskega življenja, umikali vsem skupnim težnjam za smotre celote, ter so živeli le za svoje specifične ideale in ostajali narodnosti zvesti le v toliko, da so kje v zatemneli pisarni indiferentnega društva filistrov zapisali k svojemu imenu drobno opombo: »materinski jezik slovenski«.

In tako se imamo zahvaliti nekaterim prepametnim možganom, imamo se zahvaliti sistematičnim »napadom raznih »modernih«, socijalističnih in katoliških strank, da smo zagazili, da preti velika nevarnost, da bo oškodovano najvišje, zraven tudi najdražje naše premoženje. Te nevarnosti je vsa atmosfera polna in bati se je, da požene ta lažnjiva modernost kali, da se poprime slabotnih ali nezrelih organizmov, in da bi v njih priče svoje delo, opravilo uničevanja.

Žalibog, da osobito v dušah nezrelih, mladih ljudi opazujemo to. To je v jednem delu našega dijaštva in našega mladega delavskega in obrtniškega naraščaja. Najbolj se to vidi na dijaštvu. Le sem ter tja se še zglaša dijak, toda nihče ne zaznava, da bi tu bilo na stotine mladih, krepkih ljudi, katerih srca utripajo za novo, rodovitno prihodnje življenje. V dijaštvu je

mušno: Samo zato mu je bilo slabo, da je pokusil žganje, he, he! — Vodnik je pammral zadovoljno: — E, primojdunaj, ko bijaz vedel to preje, bi bilo meni že kdaj slabo!

Družba je ogrnila sveršnike, zapela ovrtnike in jela dihati sveži zrak, prihajajoči z vrha; pot se je zboljšala, razgled pa zmirom zanimivejši. Zginila je megla, solnce je pokukalo preko Pleše in hladna sapa od severa je oznanjala veder, topel dan.

— Še eden, samo še ta težavni prehod tam-le-le-le, vidite, je razlagal vodnik in kazal s prstom kosmate, ogorele in žuljave roke na skalo držečo preko steze.

— S. P. D., je čital Nande, katerega še izza dijaških let ni ostavila mrvica latinskega znanja. Vraga! Senatus Populusque Romanus — znak rimske republike — tukaj, sedaj in z rdečimi črkami!?

— Ne, gospodje, poslušajte! To je: Slovensko planinsko društvo, je pojasnil vodnik ter, pozabivši nebeske slasti brežanske palenke, zarinil zopet pipico med zobe, da-si mu ni gorela.

— A, tako pač! Sem se že prestrašil, da bi mi bilo kmalu drugič slabo, mislél, da nas 2000-letna kultura že zasleduje tudi tukaj. Torej vendar ne. Dobro! (Pride še.)

P O D L I S T E K.

Gospodje iz Trsta.

Spisal Ivo Trošt.

A moral je dalje in više nositi težo in potrpeti.

Ker se je pred solnčnim prihodom jela megla nízati in redčiti — kakor je že preje uganil vodnik, so se prikazali po širni ravnini porazstavljeni hribei kakor lepi zeleni otoki iz prozorne, negloboke vode.

Zvezde so bledele in zadnji krajece meseca je obvisel nad zahodom, kakor pozabljena kepa snega, seveda precejšnja kepa.

A, to pa to! To pa to! so se čudili in ozirali vedno česče na polje in vasiice pod seboj.

Na pol pota — nad prijaznimi Lozicami, kjer še sedaj vlada redke svoje pristaše stare korenine kumše A. Ž. (Živio!) — na Počivalniku so hoteli nekateri že močiti suhe jezike.

— Nič, je rekel vodnik kategorično, jaz ne bom nikogar nosil na vrh. Sveti Jeronim je tukaj počival, ko je nosil gori svojo cerkev. Poglejte! Še sedaj je poznati v skali

obe roki, ko se je bil oprl nanji, da je zopet zadel težko breme na hrbet. Vsaki tujec, ki gre prvič tod mimo, mora tukaj narediti lesen križ in ga postaviti v skalo. Le brž! Pil ne bo pa nihče! Od tukaj je pot najslabejša. Na tihem si je [pa mislil: Pri moji verki, če mi ne ponudite žganja, da se otešam, pa bodite žejni še vi! Taki-le smo, da boste vedeli!

Širna ali bolje: dolga vipavska dolina se je odpirala očesu, vedno lepše pogojzdovani Kras je kazal svoje staro lice izmed premnogih črnih — borovih lis — pred izletniki strmina, za njimi prepad v »cesarsko drčo«. Sopli so vsi tako glasno in tako globoko — kakor da bi šli na Nanos. Na tem mestu je pač težko najti primernejšo primerjo. Tedaj je uganil Nande v pretrganih besedah: Ta-le Nanos je pa res višji, nego naša »gruda« za hišo! Mislil je ono grudo, kjer njegov sosed tolče gramoz za posipanje ceste.

— Ti, ta gruda je še višja nego tržaški — Monte verde, ki so ga Slovenci Lahom še posebno zvišali v ceni, je dodal dr. Kovec in omahnil v mehko travo — navidezno mrtv.

— Slabo mi je, slabo. Vode, vode...
Le neka! sto korakov pod robom so prvi že dihal sveži planinski zrak in, ne oziraje se,

največ razsajala ta kuga: deloma je vpliv kozmopolitične filozofije, deloma strogo katoliškega, torej tudi kozmopolitičnega prepričanja. Te kozmopolitične struje so odtegnile mnogo dijaštva narodnim idealom.

In kako je z našo delavsko in obrtniško mladino, katera ima za seboj šolo socijalistične vzgoje, bodi ta že demokratična ali krščanska. Popolna puščava, v kolikor se človeško bitje more premeniti v puščavo.

Na vse to smo dosedaj v nas gledali čisto mirno in ravnodušno. Razum nekaterih teoretičnih časnikiških pritožb puščali smo trditev, da je narodnost in da je domoljubje nemoderno, zastarelo in smešno. Puščali smo, da je naša mladina zavzivala ta strup, puščali smo, da so neznačajni ljudje izkoriščali ta položaj.

In še le, ko nam je zopet enkrat prišlo v glavo, da pogledamo nekoliko čez mejo k drugim narodom, zagledali smo, kako se veliki in močni narodi krepko in pogumno borijo zoper zavratnega sovražnika kozmopolitizma, zagledali smo, s kakim navdušenjem in prepričanjem branijo bitstvo svojega naroda, nedotakljivost njegove posesti, celoto svoje domovine. In to vidimo v narodih: močnih, velikih, ki imajo zaseboj stoletja neprestanega razvoja. Vidimo, da se vsa Francija — dežela, v kateri naši modernisti zajemajo modernost — pod zastavo nacijonalizma bori za domovino, za republiko, za obstanek naroda proti zverinam kozmopolitizma.

Tudi mi imamo domovino, ki je naša, tudi mi imamo državnotvorno idejo, tudi mi smo narod z močno individualiteto. In danes je skrajni čas, da zapustimo dosedanjo brezbriznost in počasnost, danes je skrajni čas, da vzdignemo zopet visoko zastavo slovenskega nacijonalizma.

Naša domovina, naša narodnost in misel naše državne samostalnosti, ta troedina skupina bliščečih idealov mora postati zopet naša strast in naša ljubezen. Mora se globoko vsesati v naša bitja. Krepko mora biti z vsakim utripiljajem naših src. Z močnim, žgečim ognjem mora razgrevati vsaki naš gibljaj! Pri tem je lahko vsakdo dober katoličan in zastopa lahko tudi gospodarske težnje socijalistov.

Domoljubje, polno navdušenja, požrtvovalnosti in činov bodi naša plemenitost!! Hvaležnost naroda bodi nam čez vse rede, častne priimke in premoženje! Naše narodno življenje bodi razvneto z ljubeznijo do sebe in strastjo do naše narodne individualnosti! Naša narodna borba bodi obrnjena proti vsem, ki niso vseskozi narodni! Z enako mržnjo bodimo navzeti proti vsem breznarodnim elementom katerekoli barve, z dejansko in brezobzirno mržnjo! Napovejmo boj vsem hlapcem stremljenj, sovražnih našemu nacijonalizmu, zavratnikom in zanikarjem! S strastjo in ljubeznijo pojdemo v boj — in zopet zmaga slovenski nacijonalizem, ki pozna le jedno samo zastavo! To je: slovenska trobojnica!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 6. septembra 1901

Ferri v Trstu. (Dalje.) Cenjeni čitatelji naj nam oprostite, da se še vedno povračamo k temu predmetu, a Ferrijevo predavanje bi bilo — ako bi bilo nade, da ne ostane brez efekta — tako važno za naše gospodarsko in politično življenje, posebno na tržaškem ozemlju, da si res ne moremo kaj, nego da se zopet in zopet povračamo k tej stvari.

Ferri je sicer že uvodoma omenil, da v kratkem času ne bo mogel povedati vsega, kar bi rad in da bo ta ali oni pozneje govoril: Ferri ni ničesar povedal o tej stvari, in pojasnil one temne točke! In res, tudi mi smo nekaj pogrešali in pogrešali smo ravno ono, kar bi bili najraje izvedeli. In sicer: kako si misli Ferri izvedenje gospodarske enakopravnosti, torej končnega smotra socijalizma? Res je sicer, da bi bilo samo za to potrebnih več konferenc; no, na kratko bi bil vsejedno lahko omenil tudi to točko. Izvedenje gospodarske enakopravnosti je namreč silno težavnejše nego izvedenje politične in jezikovne enakopravnosti. Iz njegovega namiganja o cestah, javni razsvetljavi, javnih knjižnicah i. dr. dalo bi se sklepati, da misli Ferri potom komunizma dospeti do gospodarske enakopravnosti; no, kakor rečeno se ni izjavil o tem in se radi tega ne moremo spuščati v razmišljanja njegovih idej v tem

pogledu, kar nam je pa silno žal, ker ravno v tem vprašanju bi se dalo mnogo govoriti.

Ferri je omenjal, da je beda izvor vsemu zlu na svetu in da je treba odpraviti najprej to, ako hočemo doseči v resnici človeške odnose. Glavni smoter socijalizma je torej vendarle blagostanje ljudstva; gospodarska enakopravnost je sicer končni cilj socijalizma, ni pa za to tudi glavni in prvi, temveč še le drugi smoter.

Gospodarska enakopravnost je torej popolnoma irelevantna stvar, dokler ni doseženo blagostanje ljudstva. Človek stremi vendar za tem, da je enakopraven v blagostanju ne pa v bedi! Dokler vlada splošna beda, bi bilo blazno govoriti o kaki gospodarski enakopravnosti. Evo nas, tu smo zopet trčili skupaj z našimi laži-socijalisti! Oni bi hoteli doseči nekako gospodarsko enakopravnost in še celo enakost, ne da bi prej skušali odpraviti splošno bedo; in ne delavsko. Kaj, za božjo voljo naj si delimo, ako nima nobeden nič? Kaj naj nas briga to, da smo jednaki ali pa nekoliko večji ali pa nekoliko manjši reveži, nego je naš brat! Bedo odpravite najprej iz našega naroda, potem bomo lahko govorili o končnih ciljih socijalne ideje! Tu združimo se najprej vsi sloji, vse stranke, na skupno delovanje! In ko si kaj prigospodarimo, bo delitev mnogo lažja, nego sedaj, ko nimamo česa deliti. Naši delavci ne smejo stremiti samo za tem, da si izboljšajo nekoliko svoje plače in olajšajo delo! Oni morajo marveč stremiti, da se oni ali njih sinovi povspnejo na ugodnejše socialne pozicije, ki so še prazne med našim narodom, oziroma okupirane po tujcih! Istotako naj bi se naši kmetje, kakor mali kapitalisti (ker posestvo je, koncem koncev, tudi kapital) pripravljali na to, da zaposedejo s časom kapitalistična podjetja, ki imajo še prostora v naših deželah, oziroma so v tujih rokah. Na ta način, poleg drugega potrebnega delovanja, se povapne naš narod polagoma skupno do višje stopinje blagostanja, po čemer stremi tudi socijalistična ideja! To bodi naš socijalizem, ne pa nezavestno in brezuspešno pehanje za tu pa tam kak krajevar priboljška revnemu delavcu, medtem, ko naš skupni narod ostaja suženj tujih narodov, pravi proletarec med gospodujočimi, kapitalističnimi in aristokraciji!

Deželnozbornske volitve na Galiciji. Včeraj so se izvršile v Galiciji deželnozbornske volitve za 74 mandatov v kmečkih občinah. Poljska vlada, takozvana konservativna stranka, je na teh volitvah pridobila 6 mandatov in je bilo izvoljenih 45 njenih pristašev. Malorusi so izgubili 2 mandata in jih je bilo izvoljenih samo 13. Ostali mandati so pripadli drugim poljskim strankam: ljudski stranki, zmernej stranki, stranki Stojalowskega, poljskim demokratom in antisemitom.

Deželnozbornske volitve na Kranjskem. Vodstvo nemške stranke je sklenilo, da skliče dne 22. septembra shod, na katerem bodo razpravljali o stališču, ki je imajo zavzeti v prihodnjem deželnem zboru. Oni se »čutijo« in prav imajo, da se čutijo. Saj jim vse pomaga, da so jeziček na tehtnici, odločilen faktor, gospodarji situacije. Saj jim je kakor na telo prikrojena goropadna Schmerlingova volilna geometrija, ki jim daje veliko važnost v deželi, po 95% slovenski. Pomislite! Kakih 100 glav veleposestva — a še mej tem je marsikdo, ki bi likvidiral, toliko zaslužuje ime veleposestnika kakor berač ime milijonarja — ima malo manj poslancev nego nad 400.000 glav kmečkih občin! Tako hoče goropadna volilna geometrija, katere ustvaritelji so hoteli, da celo ta dežela imej nemško večino, kakor jo je tudi faktično imela v gotovi dobi! A ne le zбоk nesrečne volilne geometrije, ampak Nemci so jeziček na tehtnici tudi, ali prav za prav: v prvi vrsti radi še goropadnejše slovenske politike. Komur stvar ni jasna: naj čita volilni oklic katoliške narodne stranke in dra. Tavčarja govor na Krškem!

Narodno-napredna stranka priredi v nedeljo v Cerknici shod, na katerem se predstavita kandidata gospoda Ambrožič in Arko.

Zavod sv. Jeronima. Rektor Pazman je na IV. oddelku državnega sveta uložil rekurz proti imenovanju kraljevega komisarja upravitelja zavoda sv. Jeronima. Vseled posredovanja avstrijske vlade se rimsko-sodišče, kakor javljajo nekateri listi, izjavi nekompe-

tentnim za razsojanje prepira, kdo da ima pravico do zavoda. Kakšni »Dalmatinci« so bili v odboru, ki si prisvaja pravico do zavoda, dokazuje tudi fakt, da kanonik Vitich, ki je bil tudi med njimi, niti avstrijski podanik ni, temveč črnogorski renegat! In tak subjekt nastopa v imenu Dalmatincev, ponuja Dalmacijo laškemu kralju ter dobiva za tako brezvestno in nečuvstvo dejanje še potuho od laške vlade. Daleč je prijadrala naša avstrijska vlada, ko smeje že taki ob-skurni elementi, kakor je renegatski kanonik Vitich, udirati oh belem dnevu v zavode, ki so pod njeim protektoratom!

Opažati se je začelo, da je tudi sicer znano-počasni avstrijski diplomatični aparat pričel končno funkcionirati. Z avstrijskim ministrom za zunanje posle, grofom Goluchowskim, sta imela namreč posvetovanja papeževnunci Taliani in italijanski poslanik na Dunaju, grof Nigra. Tudi v Rimu so začeli nekoliko premišljati o neljubih posledicah, ki bi zamogle nastati vsled teh dogodkov in so laški listi začeli očitati vatikanskim krogom, da hočejo izzvati diplomatične spletke! Vatikanska glasila pa seveda zvrčajo krivdo na laško vlado.

Tudi »Neue Freie« prihaja s takim očitanjem, češ, da se radi te afere hoče sejati nesporazumljenje med Italijo in Avstro-Ogrsko. Ta je pa res lepa! Kakor da so ti »elementi«, ki hočejo baje sejati nesporazumljenje, najeli tisti subjekt, ki se imenuje Alacevich!! Mari so ultramontanci, ali je celó papež sam ukazal možu, naj udere — kakor kakov brigant — v tujo last?! Da, tujo! Tudi če bi se sodišče izreklo »Dalmatincem« v prid, je Alacevich še vedno udril v tujo last, ker ni imel nikakega mandata za ta čin. Ne: sejati nesporazumljenje, ampak mi zahtevamo le od avstrijske diplomacije, da varuje dvojno: interese svojih podanikov in pa — svoj ugled! Afere je provzročila italijanska vlada, zanašaje se na znano potprežljivost in indolenco avstrijske diplomacije. Saj je jasno: Italija išče konfliktov, ker se bliža obnovenje trgovinskih pogodb in trozveze. V ta namen hoče imeti čim širneje polje, čim več toček, za pritisk na našo državo.

Prvi med zagrebškimi društvi se je z brzojavkami oglašil »Hrvatski Sokol«, in sicer banu in dru. Pazmanu v Rimu. Akademski mladina zagrebska prireja za nedeljo shod.

Konzulat za Slovence v Ameriki. V Ameriki živi najmanj 50.000 Slovencev. Ker so neuki in nespretni ter ne vajeni velikemu življenju, trpe, dospesvi v Ameriko, veliko nezdgo. Često padajo goljufom v roke, ki jih — ker siromaki ne umejo angleški — popolnoma oropajo. Često morajo celó nazaj v domovino, ko so zavrgli par stotakov. Koliko posla, sitnosti in — izgub imajo še tle, ako imajo v stari domovini še kake pravdne stvari.

Glavni vzrok tej mizeriji je, ker so naši ljudje brez vsacega oficijelnega zastopstva. Za Nemce in Madjare je poskrbljeno po konzulih, za Slovence nič. Če hoče naš človek v Ameriki kaj opraviti na avstrijskem konzulatu, mora prej obletati vsz, da najde kakega človeka, ki zna nemški in slovenski. Iz tega nedostatka izhaja za naše ljudi mnogo sitnosti, bede, škode in nesreče.

Te podatke smo posneli iz neke notice v »Slov. Narodu«. Mi smo sicer slej ko prej na stališču, da v prvi vrsti je faktorjem v državi ta dolžnost, da odvrčajo ljudi od izseljevanja. Ta dolžnost je sedaj in bo v bodočnosti nujnejša, nego je bila v minulosti, kajti poročila iz Amerike soglašajo v tem, da tudi tam ekzistenčni pogoji rapidno postajajo težavnejši in težavnejši. Seveda: samo odvrčanje in svarjenje ne pomaga dosti. Beda je neizprosna. Ne zadošča, da država govori svojim podanikom: ne hodite v Ameriko! Ampak ona mora tudi omogočati ljudem, da ostanejo v Avstriji! Mi vsaj mislimo, da je redke tisti Slovencev, ki odhaja v Ameriko, ker ga žene kakov nomadski nagon ali eiganska mržnja do stalnega naseljenja; ampak vseh jih žene — sila, obup. Država naj skrbi za primerne socialne in gospodarske reforme, da bo imel vsakdo, do česar ima človek pravico: dela in z delom kruha!

No, ker pa je računati najprej z dejstvom, da je toliko tisočev Slovencev že v Ameriki, in potem z vejoretnostjo, da tudi najboljše socialne reforme in najracionalnejša državna uprava ne prepreči izseljevanje popolnoma, in ker je torej računati, da se bo gotov odstotek ljudstva vedno izseljeval, zato

se pridružujemo menenju »Slov. Naroda«, da naj bi tudi državni poslanci vzeli stvar v roke, da bi naši rojaki v Ameriki po primernih zastopstvih dobili primerno varstvo. Ljubljanski list stavlja par konkretnih predlogov. Ali naj bi se vsaj nekateri gojenci v orijentalni akademiji na Dunaju učili tudi slovenščine, ali pa naj poslanci poskrbe, da nekaj Slovencev pride v rečeno akademijo, ki naj bi potem opravljali posle konzulata vsaj v takih krajih, kjer živi več Slovencev! Dotlej pa, dokler nam ne vzgoje slovenščini večjih konzulov, naj bi nekateri taki Slovencev v Ameriki, ki umejo iti svojim rojakom na roko, dobivali državno podporo.

Francozko-turški spor. List »France« poroča, da se pripravljajo tri vojne ladije, da odplujejo iz Tulona pred Carigrad. Tej vesti pa oporeka francoska oficijozna brzojavna agencija »Havas«. Iz Carigrada poročajo, da je francoska vlada pozvala turškega poslanika v Parizu, naj zaustavi svoje poslovanje, kar da je napravilo sila močen utis na sultana. Govori se, da se je sultan obrnil do ruske vlade, naj ona posreduje, da se spor poravnava mirnim potom. Rusija ni še odgovorila na ta poziv, ker hoče prej izvedeti mnenje francoske vlade.

Skrčenje proračuna za vojsko v Srbiji — katero smo omenili že tudi mi — daje nekaterim listom povod za izvajanje, da na Balkanu vendar še ne vre tako, kakor so zagnale krik zlasti nemške in madjarske novine. »Agramer Tagblatt« izvaja: Sklepi, ki jih je storil srbski ministerski svet, so v prvo za deželo samo vesel dogodek, ali tudi izven mej Srbije jih je smeti smatrati kakor poročstvo, da stvari na Balkanu vendar ne stoji tako slabo, kakor bi hoteli zatrjati madjarski krogi.

Logično je tako sklepanje. Kajti ni ravno verjetno, da bi kaka balkanska država nižala svoj vojni proračun blizu za tretjino, če bi v tem hipu res pretel požar okolo nje.

Tržaške vesti.

Zadnje latinske zmage. Tisoč let je že minoilo, odkar nemško-latinski fanatizem preganja svetlo katoliško cerkev slovenskega obreda. V mnogih krajih so zatrti glagolico, katoliško slovonsko unijatsko cerkev so pa s kruto silo spodili od nas. Tisoč let je že minolo — a naš narod je ostal in stoji se danes.

Malo ostankov slovenskega bogoslužja je še ostalo med nami in še to hočejo italijansko-latinski duhovniki v zvezi s tržaškimi Židi popolnoma spodriti. »Čist latinizem« to je njihovo geslo.

Današnji »Piccolo« prinaša vest, pisano od prodane roke, da je kongregacija svetih obredov v Rimu določila, da se v Rojanu morajo cerkvene pobožnosti opravljati samo v latinskem jeziku. S tem so uničeni zadnji ostanki slovenščine v rojanski cerkvi in rojanski Slovenci so pahnjani pred vrata — ali pa naj se izroče na milost in nemilost italijansko-latinskemu župniku (iz Logatec! Op. stavčeva) Jurizzi, da jih poitalijanči.

Tako torej! In vendar ne bo tako!! Slovenski Rojančani poznajo dobro sedanje odnose. Tudi znajo, da ne bo za njih več kruha v latinski cerkvi. Nevarnost je bila, da bi prestopili v pravoslavlje. Saj so že večinoma zahajali na mašo v pravoslavno cerkev, da ne gledajo pohujšanja na mizi Gospodovi v svoji rojstni cerkvi.

V Rojanu so popolnoma zadovoljni zmage magistratovega župnika Jurizze. Tudi je še druga okolnost, ki napolnjuje z veseljem srce Slovencev v Rojanu.

Dan Gospodov je blizu. Slovenci Trsta in okolice so rešeni. Kmalu nastane vprašanje: kedo bo v rojanski cerkvi gospodar? Naša skrb bo, da izgine iz Rojana ves latinski duh. Latinska gospoda, končena zmaga bo naša in ne vaša!!

V odgovor. Pišejo nam: Na notice o propovedi velečast. gosp. Koširja ste »moralci« objavili nekaj popravek, ki bi nas, ako bi bil resničen, postavil v luč — lažnjivecev!

Na prvi »ni res« odgovarjamo, da naša prvotna notice odgovarja resnici — izvzemši edino le odstavček o edinozveličavnem latinskem jeziku. Tu se je bila vrinila pomota, ker je g. Košir rekel, da je latinski jezik edini, ki vsprejema v svoje okrilje vse narode, med

tem, ko so grški, »ruski« (!) in nemški cerkveni jezik — le jeziki posamičnih narodov! Kar se tiče »Armenov« vzdržujemo, kar smo pisali in trdimo ponosno, da je bilo rečeno: »Iz vsega tega ne bo prišlo ven nič dobrega«!

Gospod Košir je govoril tudi o uničanju in je rekel: »Pa kaj bodo imeli ti novi propagandisti od tega? Saj ne zastopijo nič, ker še jaz ne razumem glagolitskega obreda!!«

Svoj izrek, da je naš odrešenik na zadnji večerji kruh in vino blagoslovil v latinskem jeziku, je še posebno potrdil s tem, da je zamahnil z roko!

Dostavek uredništva. Do tu naši poročevalci, katerih pisane izjave imamo v rokah! A imamo tudi več uстных sporočil, ki se vsa vjemajo s trditvami naših poročevalcev. Naši poročevalci se čutijo žaljene po opazkah gospoda Koširja, ter izjavljajo: da njim ni malo ni namen, da bi koga »mazali« in najmanjše gg. duhovnike, da pa radi tega, ker jih boli, da se naš jezik tako v nič devlje v cerkvi: še niso ne tepci, ne neumneži in še najmanjše zlobneži.

Konečno nam bodi dovoljena še nastopna izjava. Čujemo namreč, da v izvestnih krogih slutijo avtorja naši notici v gospodu Macarolu, stanujočem na trgu Giuseppina. Da temu gospodu ne bo kake krivice izjavljamo svedčano in z možko besedo, da ta gospod ni v nikaki zvezi z notico o propovedi g. kapelana Koširja.

Reminiscenca. Predvčerajšnjim ob 8. uri zjutraj si mogel videti prizor, ki bi te bil morda malce osupnil. Največi socialista pred Bogom, pardon: pred Marxom in Lassale-om itd., sodrug Kopač, je stal na kolodvoru v Nabrežini in je, živahno smeje se, veselo stiskal roko nekemu — delodajalcu, torej: »krvosesu« delavcev!!

Prizor ta, ta čin sodruga Kopača, sam na sebi prav za prav ne bi smel osupniti nikogar. Narobe: še hvalevreden je! Voditeljem takega gibanja, kakor je bilo v Nabrežini, je po naši sodbi — ako je voditeljem res za stvar, za dosego cilja vsemu gibanju — celó v sveto dolžnost, da občejuje tudi z delodajalci, ker le tako morejo dobiti pravo orijentacijo: koliko se da doseči in kako daleč smejo sezati delavci, da ne bo škode zanje?!

Torej: činu sodruga Kopača, omejenemu uvodoma, samemu na sebi, ne bi imeli česa prigovarjati. Ali mož se nam vspričo tega čina kaže v malce drugačni in dokaj neugodni luči, ako si osvežimo nekatere reminiscence iz nedavno minolih časov in se — na podlagi teh reminiscence — vprašamo: kaj bi počenjali ti sodrugi, kaj bi počenjal »Rdeči prapor«, da je tekom štrajka zalotil recimo kakega Gregorina ali Rybářa v živahnem razgovoru s katerim posestnikov kamenolomov v Nabrežini?! Pa makari da se je razgovor sukal le o vremenu kje tam — v Kitaju!! To bi kar deževalo: izdajstva, sovražstva do delavcev, spletkarenja s krvosesi, pijavk, ki pijejo ljudsko kri itd. itd., kolikor je že takega kopja v arsenalu sodrugske terminologije!

A, dá, — da ne pozabimo na reminiscence katero smo hoteli oživiti! Bilo je za časa štrajka železničarjev. Razburjenje splošno. Ogorčenje se je kar v povodnji valilo na tisti gnus od slovenske buržnazije, kakor da je slovensko razumnštvo krivo, da so židovski gospodarji južne železnice ter so-plemenjaki velikega socialista in še večega milijonarja Singerja — tako trdega srca do svojih delavcev. S kratka: sodrugi-voditelji so bili zopet enkrat v svojem elementu!! Torej v onih dneh pravične borbe siromašnih železničarjev in valovanja neresničnega socializma izvestnih sodrugov, je bilo, ko je nesreča hotela, da so nekega torka zjutraj na kolodvoru južne železnice videli kar dva slovenska odvetaika, o katerima vrhu vsega misli svet, da sta nekaka voditelja tržaškemu Slovenstvu: dra Gregorina in dra Rybářa!! Moža sta govorila sicer samo med seboj in z nikomur drugim! In bil je, kakor že povdarjamo: terek! Ob torkih pa hodita ta gospoda že leta po svojih poslih na sodišče v Sežano! In ker ne običujeta hoditi peš ali najemati si voz: vozita se običajno po južni železnici. Tako je bilo tudi tistega usodnega torka: kdor se hoče odpeljati iz Trsta z južno železnico, mora priti na južni kolodvor!! To obrazloženje vzroka mudenju omenjenih dveh gospodov na kolodvoru južne železnice onega usodnega torka bi menda zadoščalo tudi vsakemu abecedarju.

Voditelji naših sodrugov pa — da si so dobro vedeli, da Gregorin in Rybář nista z nikakvo osebo občevala, katere bi mogla kaj vplivati na ukrepe milijonarjev južne železnice oziroma na štrajk — so hoteli imeti tudi slovenskega kozla, na katerega bodo mogli valiti vse — grehe, o hoteli imeti slovenskih »intrigantov proti delavcem« in vrgli so mej te poslednje svoj sklep: Rybář in Gregorin sta bila na kolodvoru, Rybář in Gregorin sta spletkarila proti delavcem! A ker sta ta dva med voditelji tržaških Slovencev, padla je grda senca tudi na narodno stranko in zaključek »sodrugov« je bil: Slovenci so Vas izdali, »Edinost« je v zvezi z židovskimi milijonarji, »Edinost« je podkupljena! »Sodrug« so dobro vedeli, da je to grda laž, da je to infamna kleveta! Oni so dobro vedeli, da bi jim razsoden človek ni za hip ne verjel take klevete, ali prenesli so jo vendar v svoj list in na svoje shode, dobro računaje, da ljudstvo, ki malo ali nič ne čita, ko je v bedi in v trdi borbi za vsakdanji kruh, slepo verjame onemu, ki se mu laska! Tudi če mu v možnost uresničenja pri-mikajo tudi take obljube, o katerih je očevidno, da za dogledne čase ostanejo neizvedljive: ljudstvo verjame vse, ker je že v naravi človeka to, da rad verjame, česar si želi!! To so vam na shodih mrevzarili, ne le osebe, ne le naš list, ne le našo stranko: ampak tirali so v blato tudi narodno stvar samo, tudi vse aspiracije naroda in njega idejale!! In vse zato: ker so dra Gregorina in dra Rybářa videli na kolodvoru! Nikdar še se menda niso iz tako šepavih premis delali taki drzni in z ozirom na stvar, proti kateri so bili obrnjeni, in z ozirom na resnične namene akterjev: naravnost infernalni zaključki! A še potem, ko je došlo popolno pojasnilo, zakaj sta bila dr. Gregorin in dr. Rybář onega jutra na kolodvoru južne železnice, niso akterji tiste obrekovalne akcije bili toliko lojalni — da bi lojalno preklicali svoje laži, tolike mere lojalnosti niti ne zahtevamo od »sodrugov« — da, niti toliko lojalni niso bili, da bi vsaj nehali lagati, marveč so drzno nadaljevali s kleveto, računaje: nekaj že obvisi! Audacter calumniare semper aliquid haeret! Taka je bila morala onih akterjev in je — še danes. To nam je dokazal isti sodrug Kopač na shodu v sv. Križu. Tudi tu je ponovil kleveto izza štrajka železničarjev, češ: da so se voditelji Slovencev tedaj zvezali z sovražniki delavcev. Takó lojalen je bil isti Kopač, ki je na kolodvoru v Nabrežini zadovoljno stiskal roko nekemu delodajalcu!! Gorjé, da je kaj takega storil kdo od »Edinosti«. Sodrug bi ga — kakor uči navedena reminiscenca — justificirali brez pardona radi izdajstva na koristih delavcev in nalog voditelja krvave eksekucije bi drage volje prevzel — isti Kopač!

V kaki luči se vam vidi sedaj ta mož?!

C. kr. pripravnica srednjih šol premestila se je iz Rojana v ulico Chiozza št. 6 I. nd. (preje državna nemška deška šola).

Vpisovanje se bo vršilo v ponedeljek dne 16. septembra t. l. in sicer dopoldne od 9. do 12. ure in popoldne od 3. do 5. ure.

Učenci, ki se žele vpisati, imajo priti v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter se o vpisovanju izkazati:

1. s krstnim listom; 2. spričevalom dobro dovršenega III. oziroma IV. razr. ljudske šole; 3. spričevalom o cepljenju koz ter 4. izkazom, da so zdravih oči.

Iz pred naših sodišč. In zopet regnicoli! Ne mine »koraj dan, da ne bi stal pred tukajšnjim sodiščem vsaj jeden laški podanik! Ti regnicoli so postali že prava nadloga za naše pokrajine in naše mesto. Vedno imata dovolj opravila z njimi: policija in sodišče! Vsaki hip prihaja v pest oblastev kateri od teh tičev: radi tatvine, javnega nasilstva, pretepa, anarhizma in drugih takih lepih lastnosti. Včeraj sta bila zopet dva laška podanika obsojena radi tatvine: 29-letni Valentin Monti in 28-letni Angelj Abrosetti, ki sta kradla v prodajalnici steklenin Ant. Palma, kjer je bil Monti v službi kakor te-žak. Dobila sta vsaki po 5 mesečno ječo in po prestani ječi ju izženejo iz vseh avstrijskih dežel. Poleg njiju je bil obsojen tudi 38-letni Fran Gaspard iz Poreča, ki je gornjima dvema služil kakor posredovalec o prodajanju ukradenega blaga; dobil je dva me-seca ječe.

Drobne vesti. Poskušen samomor. Viljelm C., vojaški begun, katerega so predvčerajšnjim aretirali (kakor smo včeraj

poročali), vrgel se je iz okna svoje celice. Vojaki, stražeči na dvorišču, so pobrali nesrečnega in ga prinesli v vojaško bolnišnico.

Nesreča. 31-letni klepar Aleksander Venturini, stanujoči v ulici Erta št. 9, delavec v Loydovem arsenalu, padel je s parnika »Aglais« 4 m globoko. Nesrečnež je dobil več nevarnih ran. Po podeljenju prve zdravniške pomoči so ga prenesli v bolnišnico.

Skrajna surovost. 42-letni težak Peter Jachet, stanujoč v ulici S. Zenone št. 4, je predvčerajšnjem popoldne našel 11-letnega dečka Josipa Cherubin, ki stanuje v isti ulici, v veži svoje hiše, ko je šel na svojo lastno potrebo. To je vročekravnega težaka tako razljutilo, da je neusmiljeno pograbil prestrašenega dečka za vrat in ž njim mazal po človeškem blatu. Na klic obupanega dečka je priteklo več ženic, ki so se zgražale na početju težaka z ubogim dečkom. Ko je Jachet opazil, da se nabira radovedno ljudstvo, popustil je zamazanega okrvavljenega dečka ter jo popihal v hišo. Ali dolgo ni bil skrit, ker je neka žena poklicala redarja in ta je aretiral krutega mazačevalca. Na policiji vzeli so ga na zapisnik in ga potem izpustili.

Tiskovna pogreška. V včerajšnjo notico o bolezni kranjskega preds., barona Heina urinila se je tiskovna napaka in se mora glasi-ti, da je baron Hein obolel na ošpicah, ne pa na »Opčinah«.

Dražbe promlčnin. V soboto, dne 7. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci-vilne stvari vršile sledeče dražbe promlčnin: Škedenj 123, hišna oprava; Kjarbola zgornja 47, dragocenosti; ulica Commerciale 14, hišna oprava; sprehod Sv. Andreja in ulica dell' Officina, hišna oprava; ulica Boschetto 30, voz.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 16.7, ob 2. uri popoldne 21.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 752.7. — Danes plima ob 6.52 predp. in ob 4.32 pop.; oseka ob 11.52 predpoludne in ob 11.53 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Z državnega gimnazija v Pazinu. Vpisovanje novih učencev za prvi razred bo dne 15. t. m. od 8.—12, predpoludne. Učenci morajo priti v spremstvu svojega zastopnika in donesti s seboj krstni list in spričevalo o obisku ljudske šole. Vsprejemni izpiti se bodo vršili dne 16. in 17. t. m., katerega dne bodo tudi popravni in pripravnici izpiti za II. in III. razred.

O vpisovanju mora vsaki dijak plačati 2 K za učila in 1 K za dijaško knjižnico, a novo vpisani dijaki vrhu tega še 4 K 20 st. vpisnine.

Šolnino v znesku 30 K morajo plačati tekom prvih 6 tednov vsakega semestra oni dijaki, ki niso oproščeni.

Dijaki, vsprejeti v I. razred, plačajo šolnino prve tri mesece, a oni, ki hočejo prositi za oproščenje, morajo prvih o s e m dni predlo-žiti prošnjo, opremljeno s spričevalom siromaštva, ne starejše od leta dni. Dne 18. t. m. prične šola s službo božjo.

Vesti iz Kranjske.

* V Begunjah pri Cerknici je udarila strela v cerkev. Omamila je dve ženski. Strah je bil velik, ali večje nesreče ni bilo. Tako posnemamo po »Slovenec«.

* Nevarnega cerkvenega ro-parja, Josipa Rahneto iz Vogelj pri Kranju, že 17-krat obsojenega radi tatvin in drugih — zaslug, je porotno sodišče v Ljubljani obsodilo na 8 let ječe. Mož je še le 26. februarja došel iz ječe v Mariboru, kjer je bil »doslužil« svojih zadnjih 6 let.

* Sestanek kršč. slovenskega dijaštva je bil predvčerajšnjim v Ljubljani. Govorili so temata: »o nemiljivosti katoliške cerkve«, »Cerkveni elementi v srednjeveškem nemškem pravu«, »Hrvatska književnost v Dubrovniku s posebnim ozirom na 17 sto-letje«, »O važnosti umetniške naobrazbe«, »Harmonija med delom in kapitalom«. Zvečer je bil komers, na katerem je svirala me-šćanska godba.

* Čitalnica Vipavska priredi svojo veselico dne 8. t. m., na Mali Šmaren, in ne 6., kakor je bilo čitati v »Edinosti« zbok tiskovne pomote.

Vesti iz Koroške.

Poučen shod za slovenske po-sojilnice se je vršil dne 29. avg. v Cel-lovu, kakor že naznanjeno. Priredila ga je »Zveza slovenskih posojilnic v Celju«. Ude-ležencev je bilo 64. Predsedoval je inženier Miha Vošnjak. Iz govora dra. Dečka posne-mamo, da je v »Zvezi« sedaj 102 posojilnice, ki imajo več nego 36 milijonov kron aktiv. Ta ogromna svota je porok sijajni bodočnosti. Koroške posojilnice same izkazujejo do 4 mi-lijone kron aktiv. Denarja je torej dovolj. Le varovati ga treba, da se ne izgubi in naj-manja svotica. Potem so imeli razni gospodje poučne govore o poslovanju posojilništva.

Razne vesti.

V znamenju oboroženega miru. Iz Pariza prihaja vest, da se Romunija pogaja z neko ameriansko hišo za dobavo 10.000 pušek nekega novega modela. Ta ljubi oboroženi evropski mir se zares hoče razviti v naj-dražjo evropsko institucijo, kolikor jih poznajo narodi.

Književnost in umetnost.

Perosihev oratorij v Vidmu. Sinoci, po zaključku lista, smo prejeli iz Vidma na-stopno brzojavko:

Prvo proizvajanje oratorija je imelo po-polen uspeh. Navdušenje brez konca in kraja. Velikanske ovacije Perosiju in umetnikom. Stolna cerkev prepolna.

Brzojavna poročila.

Razvoj Zjedinjenih držav ameriških.

BUFFALO 5. (B) Predsednik Mac Kinley je imel danes v panamerianski raz-stavi govor, v katerem je najprej kazal na brezprimerno vspevanje Zjedinjenih držav. »Naša produktivna zmožnost«, je rekel go-vornik, »se je razvila tako nenavadno, naši produkti so postali tako mnogoštevilni, da zahteva vse naše pozornosti naloga, da si pridobimo več tržišč. Gospodarsko zapiranje spada v minolost. Razširjenje naše trgovine je postalo nujen problem. Naš paroplovbeni promet je nedostaten, napravile naj bi se di-rektné érte od izhodne obali Zjedinjenih držav v južno Ameriko. Jedna zahtev časa je uve-denje paroplovbe v pristanišča in v pokra-jine, ki odjemajo naše izdelke in v katerih so se naši parniki do sedaj malo dotikali. Mi moramo vspodbujati našo trgovinsko mornarico, mi moramo imeti več ladij pod amerianskim praporom, ki se bodo gradili od Amerikancev, ki bodo imeli ameriansko mostvo in ki bodo last Amerikancov. Mi mo-ramo zgraditi kanal, ki preseče zemsko ožino.«

Zblaznel profesor.

DUNAJ 6. (B) Iz Lvova semkaj došli 46-letni vseučiliški profesor, dr. Roman Pi-las, je zblaznel in so ga oddali v neko zdra-vilišče.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurencia nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

Novo tržasko pogrebno podjetje se je premestilo s pisarno in zalogo pogrebni predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osebje ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi. Podjetje preskrbi tudi kolikorsibodi vozov pri spremljevanju pogrebcev na pokopališče.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/4 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 1/2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropic, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibin, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 1/2 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati da srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali goudi brez-raq

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbir raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRJE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizovana in stavljeni pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščena od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdal visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregleda kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vse potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najkvalitetnejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34 "
Fino vino iz Vise	34 "
Vino Opello	38 "
Belo vino iz Vise	40 "

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Gostilna Fr. Valetić,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

— Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo. —
Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.
dobro perskrbljena vsaki čas. || Specijaliteta: Kraški teran.
KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

— Telefon št. 657. —

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Opčino. Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodi lastnika-ravnatelj osebno.

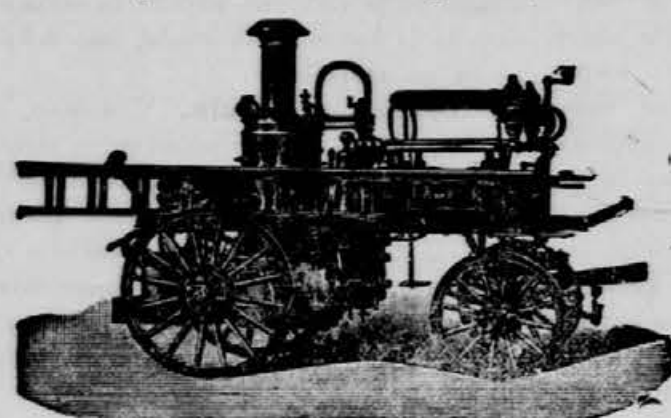
Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (črst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetji. ○ ○ Kegljišče. ○ ○
Izvrstna kuhinja dobro perskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Splošnovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez masinista. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto. Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Pisarna Dr. Gregorina

sprejme takoj
vajenca z lepo pisavo.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Josip Bizjak

urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznana slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinejših kakor tudi velikih stenskih; obljubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpeščanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

Prave

kranjske klobase

velike po 18 kr. ena, šunke s kože ali brez kože po 90 kr. kilo, prešičje s kože ali brez kosti po 40 kr. klg., slanina in suho meso po 70 kr. klg., salame po 80 kr. klg. Vse to pošilja proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Pravi brinovec liter 1 gld. 20 kr.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati, modre, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike.

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovi.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z življenjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr. želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih cevih, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kadi. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina. Zapiiranje človeške potrebe in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vračeni in sistemu vratnih žilcev (haemorrhoidne bolečine), odstranjuje se z zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje

navadne posledice slab prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomanjkanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otožnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvaričenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Červinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmínu, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Čresu, Malem Lošnju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarne v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskej poštne in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanje

Zahteva naj se izrečno Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Zeliščno vino ni nikakr skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega spirita 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevega soka 320,0, mane 30,0, koprive, jagneza, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvari naj se pomešajo.